

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПISKA

до проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування діяльності відокремлених підрозділів юридичної особи, утвореної відповідно до законодавства іноземної держави»

1. Резюме

Метою проєкту Закону є створення сприятливого законодавчого поля, яке впорядкує правовий статус відокремлених підрозділів юридичної особи, утвореної відповідно до законодавства іноземної держави, сприятиме уніфікації, спрощенню та прискоренню процедур створення та припинення їх діяльності на території України.

2. Проблема, яка потребує розв'язання

Необхідність прийняття проєкту Закону зумовлена тим, що в Україні наразі залишаються недостатньо врегульованими правовідносини щодо створення, припинення та безпосередньої діяльності відокремлених підрозділів юридичної особи, утвореної відповідно до законодавства іноземної держави (у вигляді представництв або філій).

До переліку проблемних питань, які існують у цій сфері, можна віднести невизначеність правового статусу відокремлених підрозділів юридичної особи, утвореної відповідно до законодавства іноземної держави; складні реєстраційні та адміністративні процедури; відсутність загальнодоступного реєстру з відомостями про відокремлені підрозділи юридичної особи, утвореної відповідно до законодавства іноземної держави; завищена плата за реєстрацію тощо.

Зазначена ситуація призводить до створення корупційних факторів у діяльності відповідних державних органів влади та погіршення інвестиційного клімату в Україні.

Законодавством України визначено, що іноземна компанія або організація здійснює діяльність на території України через свій відокремлений підрозділ (представництво, філію, відділення), відкритий на території України.

При цьому представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності підлягають реєстрації в порядку, визначеному Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність» (частина дев'ята статті 4 Закону про реєстрацію).

Статтею 5 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» передбачено, що акредитацію філій і представництв іноземних банків здійснює Національний банк України відповідно до Закону України «Про банки і банківську діяльність». Реєстрацію представництв інших іноземних суб'єктів господарської діяльності здійснює центральний орган виконавчої влади з питань економічної політики протягом шістдесяти робочих днів з дня подання іноземним суб'єктом господарської діяльності документів на реєстрацію.

Відповідна Інструкція про порядок реєстрації представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності в Україні затверджена наказом Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 18 січня 1996 року № 30, зареєстрована у Міністерстві юстиції України 24 січня 1996 року за № 34/1059.

Юридичні особи та відокремлені підрозділи юридичних осіб, для яких законом установлені особливості їх державної реєстрації та які не включаються до Єдиного

державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, беруться на облік податковими органами згідно зі статтею 64.2 Податкового кодексу України.

Проектом Закону передбачений комплексний підхід до врегулювання усіх аспектів правовідносин (цивільно-правових, трудових, фінансових), що пов'язані зі створенням та припиненням відокремлених підрозділів юридичної особи, утвореної відповідно до законодавства іноземної держави.

Також є необхідність у врахуванні вимог Директиви (ЄС) 2017/1132 Європейського Парламенту та Ради від 14 червня 2017 року, що стосуються деяких аспектів корпоративного права (Кодифікація), зокрема, щодо правил розкриття інформації, які застосовуються до філій компаній з інших держав-членів.

Слід зазначити, що прийняття проекту Закону підвищить інвестиційну привабливість України, а також сприятиме виконанню міжнародних зобов'язань України у сфері європейської інтеграції. Так, свобода заснування, лібералізація та усунення перешкод для здійснення підприємницької діяльності є одним з пріоритетних завдань Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.

3. Суть проекту акта

Завданнями проекту Закону є створення сприятливого законодавчого поля в Україні для відкриття та діяльності відокремлених підрозділів юридичної особи, утвореної відповідно до законодавства іноземної держави, а саме:

- запровадження відкритої, прозорої, та швидкої процедури державної реєстрації;
- спрощення ведення бізнесу через усунення прогалин у законодавчому визначенні їх правового статусу;
- запровадження ефективної і максимально швидкої та необтяжливої процедури припинення їх діяльності;
- усунення корупційної складової у сфері надання адміністративних послуг;
- наближення законодавства України до європейських стандартів;
- полегшення здійснення іноземних інвестицій в Україну та загальне покращення привабливості українського ринку, захисту інтересів інвестора;
- покращення іміджу України як надійного та передбачуваного бізнес-партнера;
- імплементація положень Директиви (ЄС) 2017/1132 Європейського Парламенту та Ради від 14 червня 2017 року, що стосуються деяких аспектів корпоративного права (Кодифікація), зокрема, щодо правил розкриття інформації, які застосовуються до філій компаній з інших держав-членів, шляхом внесення інформації про такі відокремлені підрозділи до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань та відкриття її для загального доступу.

У даній сфері правових відносин діють: Цивільний кодекс України, Господарський кодекс України, закони України: «Про зовнішньоекономічну діяльність», «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань», «Про зайнятість населення», «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», «Про громадські об'єднання», «Про благодійну

діяльність та благодійні організації», «Про страхування», «Про банки і банківську діяльність», «Про режим іноземного інвестування».

4. Вплив на бюджет

Проект Закону не потребує фінансування з державного чи місцевого бюджетів.

5. Позиція заінтересованих сторін

Проект Закону не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку.

Проект Закону не стосується соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю.

Проект Закону не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності та на розгляд Наукового комітету Національної ради з питань розвитку науки і технологій не надсилався.

Проект Закону не потребує проведення консультацій із громадськістю.

6. Прогноз впливу

Проект Закону не матиме негативних впливів на інтереси заінтересованих сторін. Прогноз впливу реалізації проекту Закону на ключові інтереси заінтересованих сторін додається.

7. Позиція заінтересованих органів

Проект Закону погоджено без зауважень Міністерством фінансів України, Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, Міністерством соціальної політики України, Міністерством закордонних справ України. Національним банком України проект Закону погоджено із зауваженнями, які враховано. Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, погоджено із зауваженнями, які враховано частково. Міністерством цифрової трансформації України висловлені пропозиції, які не враховані.

12.11.2020 на засіданні Урядового комітету з питань цифрової трансформації, розвитку громад і територій, освіти, науки та інновацій, охорони здоров'я, захисту довкілля, економічної, фінансової, правової політики та правоохоронної діяльності було прийнято рішення подати проект Закону для розгляду на засіданні Кабінету Міністрів України після доопрацювання Міністерством юстиції України разом із Секретаріатом Кабінету Міністрів України з урахуванням зауважень Секретаріату Кабінету Міністрів України (пункт 1 протоколу № 5).

Міністерством юстиції України редакційно доопрацювано проект Закону з урахуванням зауважень Секретаріату Кабінету Міністрів України шляхом викладення абзацу шостого підпункту 3 пункту 1 розділу I проекту Закону у новій редакції.

8. Ризики та обмеження

У проекті Закону відсутні правила і процедури, які можуть містити ознаки дискримінації, порушувати принципи забезпечення рівних прав та можливостей

жінок і чоловіків. Проект Закону не потребує проведення оцінки гендерного впливу. Проект Закону не містить ризиків вчинення корупційних правопорушень.

9. Підстава розроблення проекту акта

Проект Закону розроблено на виконання цілі 19.2. «Захист права власності, ефективне правове регулювання» Програми діяльності Кабінету Міністрів України, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 12 червня 2020 року № 471, кроку 663 Плану пріоритетних дій Уряду на 2020 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09 вересня 2020 року № 1133-р, щодо спрощення реєстрації філій та представництв іноземних юридичних осіб, а також з метою врахування вимог Директиви (ЄС) 2017/1132 Європейського Парламенту та Ради від 14 червня 2017 року, що стосуються деяких аспектів корпоративного права (Кодифікація), зокрема, щодо правил розкриття інформації, які застосовуються до філій компаній з інших держав-членів.

Міністр

Денис МАЛЮСЬКА